

บทที่ 5

ภูมิศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทจีน

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนเมืองเชียงตุง ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย การจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนเมืองเชียงตุง ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย และแผนที่ภูมิศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนเมืองเชียงตุง ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาการแยกเสียงรวมเสียงและจำนวนหน่วยเสียงของวรรณยุกต์ของภาษาไทจีนเมืองเชียงตุง ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จากงานวิจัยในอดีตจำนวน 7 ชิ้นแล้ว พบว่ามีรูปแบบอื่นที่แตกต่างจากระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย ดังที่ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มไว้ในบทที่ 4 (หัวข้อ 4.2.1) รวมทั้งเมื่อนำสัญลักษณ์หลักของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทจีนในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทยทุกเสียงมาพิจารณา ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนที่มีรูปแบบเหมือนกันหรือคล้ายกันไว้เป็นระบบวรรณยุกต์เดียวกัน ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนทั้งสองประเทศรวมจำนวนทั้งสิ้น 22 ชิ้น สามารถแบ่งออกเป็น 8 ระบบวรรณยุกต์ ดังต่อไปนี้

5.1.1 ระบบวรรณยุกต์หลัก

ระบบวรรณยุกต์หลักมีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ภาษาไทจีนแบบ A12-34 BCDSL123-4 โดยที่ A34=DS123, B123=DL123, C4=DS4 และ C123=DL4 (B4≠DL4) เป็นระบบวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง จัดเป็นรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่พบมากที่สุด และพบเฉพาะไทจีนทุกถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย สัญลักษณ์หลักของระบบวรรณยุกต์หลักเป็นไปตามสัญลักษณ์หลักที่พบมากที่สุดของภาษาไทจีนทุกถิ่นตามตารางที่ 4.3

5.1.2 ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1

ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 มีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์และจำนวนวรรณยุกต์เหมือนกับระบบวรรณยุกต์หลักทุกประการ ยกเว้น สัญลักษณ์หลักของวรรณยุกต์ที่ 1

ของผู้บอกภาษาไทจีนส่วนใหญ่ในถิ่นบ้านร้อง อำเภอสันกำแพง ที่ออกสัทลักษณะหลักเป็นเสียง [214] และสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ที่ 5 ของผู้บอกภาษาไทจีนบางคนในถิ่นต้นแห่น้อย ถิ่นท่าเตื่อ และถิ่นต้นกก อำเภอสันป่าตอง ไทจีนถิ่นดอนปิน อำเภอแม่วาง และไทจีนถิ่นบ้านร้อง อำเภอสันกำแพง ที่ออกสัทลักษณะหลักเป็นเสียง [32?, 43?]

5.1.3 ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2

ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2 มีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ภาษาไทจีนแบบ A12-34 **BDL1234** CDS123-4 โดยที่ A34=DS123, C4=DS4 และ B=DL ทำให้เกิดระบบวรรณยุกต์จำนวน 5 หน่วยเสียง และมีสัทลักษณะหลักของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 (BDL1234) เป็นเสียงกลางต่ำ-ตก [21] ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3 พบในผู้บอกภาษาทุกคนถิ่นบ้านกาดใต้ (Petsuk, 1978) ถิ่นบ้านกาดเตา (Owen, 2003) และถิ่นยางล่อ ถิ่นป่าจาม ถิ่นบ้านจอน ถิ่นยางไกว ถิ่นบ้านใจ ถิ่นบ้านกาง และถิ่นเมืองเจม (Owen, 2008) เมืองเชียงตุง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และพบที่อำเภอสันป่าตองในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ถิ่นต้นกก จำนวน 7 คน ผู้บอกภาษาบางคนในถิ่นท่าเตื่อ จำนวน 2 คน และพบหนึ่งคนในถิ่นดงก้า

5.1.4 ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3

ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3 มีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์และจำนวนวรรณยุกต์เหมือนกับระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2 ทุกประการ แต่แตกต่างกันที่สัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ที่ผู้บอกภาษาไทจีนบางคนในถิ่นท่าเตื่อ อำเภอสันป่าตอง ออกเสียงสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ที่ 3 (B1234) เป็นวรรณยุกต์ระดับ [22] และออกเสียงสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ที่ 5 (C123/DL4) เป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ [32?, 43?]

5.1.5 ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4

ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 มีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ภาษาไทจีนแบบ A12-34 **B1234** CD123-4 โดยที่ A34=DS123, C4=DS4, B123=DL123 และ C123=DL4 (B4≠DL4) จะเห็นได้ว่าระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2 และระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3 ที่ทำให้เกิดระบบวรรณยุกต์จำนวน 5 หน่วยเสียง และมีสัทลักษณะหลักของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 (BDL1234) เป็นเสียงกลางต่ำ-ตก [21] เช่นเดียวกัน แต่ต่างกันที่ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 มีการรวมเสียงของวรรณยุกต์ B1234 เฉพาะ

ในพยางค์เป็น ส่วนวรรณยุกต์ DL ในพยางค์ตายสระเสียงยาวไม่มีการรวมเสียงกันระหว่าง DL123 กับ DL4 อันเนื่องมาจากการรวมเสียงของ C123=DL4 ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 จึงพบในผู้บอก ภาษาไทจีนในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย เท่านั้น โดยพบผู้บอกภาษาไทจีนในอำเภอสันกำแพง ทุกถิ่น จำนวน 8 คน จาก 30 คน และถิ่นดอนปิน อำเภอแม่วาง จำนวน 2 คน จาก 10 คน

5.1.6 ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 5

ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 5 มีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์และจำนวน วรรณยุกต์เหมือนกับระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 ทุกประการ แต่พบว่ามีผู้บอกภาษาไทจีนบางคน ในถิ่นบ้านร้อง อำเภอสันกำแพง ออกเสียงสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ที่ 3 (B1234) เป็นเสียง [21~22] จำนวน 3 คน และออกเสียงสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ที่ 5 (C123/DL4) เป็นเสียง [32?, 43?] จำนวน 6 คน

5.1.7 ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 6

ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 6 มีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์และจำนวน วรรณยุกต์ภาษาไทจีนคล้ายกับระบบวรรณยุกต์หลัก คือมีการแยกเสียงรวมเสียงแบบ A12-34 BCD123-4 โดยที่ A34=DS123, C4=DS4 และ B=DL ซึ่งจัดเป็นลักษณะทั่วไปของภาษาตระกูลไท พบเฉพาะผู้บอกภาษาในเมืองเชียงตุง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ถิ่นกลางเมือง ถิ่นบ้านเวียง และถิ่นบ้านไว้ (Egerød, 1959; Gedney, 1964 ใน Hudak, 1994; และ Owen, 2004 อ้างถึงใน Owen, 2008)

5.1.8 ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 7

ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 7 พบเฉพาะผู้บอกภาษาไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ในงานวิจัยของ Kullavanijaya and L-Thongkum (2000) ระบบวรรณยุกต์มีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของ วรรณยุกต์แบบ A12-34 BCDL123-4 (DS) โดยที่ C123=DL4 และ B≠DL เกิดระบบวรรณยุกต์ ในพยางค์เป็น 6 หน่วยเสียง ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 7 มีระบบวรรณยุกต์ที่คล้ายกับระบบ วรรณยุกต์หลัก ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 และระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 6 แต่เนื่องจากในงาน ดังกล่าวให้ผลการวิเคราะห์ว่าวรรณยุกต์ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (DL) ไม่รวมเสียงเป็นวรรณยุกต์ เดียวกับวรรณยุกต์ที่ 3 และวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์เป็น (B123-4) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงแยกระบบ วรรณยุกต์ภาษาไทจีนถิ่นนี้ออกไปเป็นอีกระบบวรรณยุกต์หนึ่ง

5.2 การจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนเมืองเชียงตุง ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย

จากระบบวรรณยุกต์หลักและระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบต่าง ๆ ของภาษาไทจีนในหัวข้อที่ 5.1 ข้างต้น ผู้วิจัยสังเคราะห์ลักษณะร่วมของระบบวรรณยุกต์รูปแบบต่าง ๆ จากการใช้เกณฑ์การแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์และจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์นำมาจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีน ผลการจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนโดยเกณฑ์การแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์ B กับ DL สามารถแบ่งระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 การแยกเสียงรวมเสียงแบบ BDL123-4 กลุ่มที่ 2 การแยกเสียงรวมเสียงแบบ BDL1234 และกลุ่มที่ 3 การแยกเสียงรวมเสียงแบบ B1234, DL123-4 ส่วนการใช้เกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามารถแบ่งระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ระบบวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ดังสรุปการจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนเมืองเชียงตุง ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทยได้ ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 การจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีน

ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีน						การแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์ B กับวรรณยุกต์ DL		จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์																																																									
ระบบวรรณยุกต์หลัก						ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1			กลุ่มที่ 1 BDL123-4 ไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ทุกถิ่น ไทจีนในงานวิจัยของ Egerod (1959), Gedney (1964), Owen (2004) และ Kullavanijaya and L-Thongkum (2000)	B123=DL123	กลุ่มที่ 1 6 หน่วยเสียง																																																						
<table><tr><td></td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>DS</td><td>DL</td></tr><tr><td>1</td><td>ว. 1</td><td>ว. 3</td><td>ว. 5</td><td>ว. 2</td><td>ว. 3</td></tr><tr><td>2</td><td>[24,25]</td><td></td><td>[33?, 44?]</td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>ว. 2</td><td>ว. 4</td><td>ว. 6</td><td></td><td>ว. 5</td></tr></table>		A	B	C	DS	DL	1	ว. 1				ว. 3	ว. 5	ว. 2	ว. 3	2	[24,25]		[33?, 44?]			3						4	ว. 2	ว. 4	ว. 6		ว. 5	<table><tr><td></td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>DS</td><td>DL</td></tr><tr><td>1</td><td>ว. 1</td><td>ว. 3</td><td>ว. 5</td><td>ว. 2</td><td>ว. 3</td></tr><tr><td>2</td><td>[214]</td><td></td><td>[32?, 43?]</td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>ว. 2</td><td>ว. 4</td><td>ว. 6</td><td></td><td>ว. 5</td></tr></table>		A	B	C	DS	DL	1	ว. 1	ว. 3	ว. 5	ว. 2	ว. 3	2	[214]		[32?, 43?]			3						4	ว. 2	ว. 4	ว. 6		ว. 5	
	A	B	C	DS	DL																																																												
1	ว. 1	ว. 3	ว. 5	ว. 2	ว. 3																																																												
2	[24,25]		[33?, 44?]																																																														
3																																																																	
4	ว. 2	ว. 4	ว. 6		ว. 5																																																												
	A	B	C	DS	DL																																																												
1	ว. 1	ว. 3	ว. 5	ว. 2	ว. 3																																																												
2	[214]		[32?, 43?]																																																														
3																																																																	
4	ว. 2	ว. 4	ว. 6		ว. 5																																																												
ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 6						ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2			B=DL																																																								
<table><tr><td></td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>DS</td><td>DL</td></tr><tr><td>1</td><td>ว. 1</td><td>ว. 3</td><td>ว. 5</td><td>ว. 2</td><td>ว. 3</td></tr><tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>ว. 2</td><td>ว. 4</td><td>ว. 6</td><td></td><td>ว. 4</td></tr></table>		A	B	C	DS	DL	1	ว. 1		ว. 3	ว. 5	ว. 2	ว. 3	2						3						4	ว. 2	ว. 4	ว. 6		ว. 4	ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 7			B≠DL																														
	A	B	C	DS	DL																																																												
1	ว. 1	ว. 3	ว. 5	ว. 2	ว. 3																																																												
2																																																																	
3																																																																	
4	ว. 2	ว. 4	ว. 6		ว. 4																																																												
<table><tr><td></td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>DS</td><td>DL</td></tr><tr><td>1</td><td>ว. 1</td><td>ว. 3</td><td>ว. 5</td><td></td><td></td></tr><tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>ว. 2</td><td>ว. 4</td><td>ว. 6</td><td></td><td>ว. 5</td></tr></table>		A	B	C	DS	DL	1	ว. 1	ว. 3	ว. 5			2						3						4	ว. 2	ว. 4	ว. 6		ว. 5																																			
	A	B	C	DS	DL																																																												
1	ว. 1	ว. 3	ว. 5																																																														
2																																																																	
3																																																																	
4	ว. 2	ว. 4	ว. 6		ว. 5																																																												
ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2						ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3			กลุ่มที่ 2 BDL1234 ไทจีนอำเภอสันป่าตอง (ท่าเตือ ดงกำ ดันกอก) Petsuk (1978), Owen (2003), Owen (2008)	B=DL	กลุ่มที่ 2 5 หน่วยเสียง																																																						
<table><tr><td></td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>DS</td><td>DL</td></tr><tr><td>1</td><td>ว. 1</td><td>ว. 3</td><td>ว. 4</td><td>ว. 2</td><td>ว. 3</td></tr><tr><td>2</td><td></td><td>[21]</td><td>[33?, 44?]</td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>ว. 2</td><td></td><td>ว. 5</td><td></td><td></td></tr></table>		A	B	C	DS	DL	1	ว. 1				ว. 3	ว. 4	ว. 2	ว. 3	2		[21]	[33?, 44?]			3						4	ว. 2		ว. 5			<table><tr><td></td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>DS</td><td>DL</td></tr><tr><td>1</td><td>ว. 1</td><td>ว. 3</td><td>ว. 4</td><td>ว. 2</td><td>ว. 3</td></tr><tr><td>2</td><td></td><td>[22]</td><td>[32?, 43?]</td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>ว. 2</td><td></td><td>ว. 5</td><td></td><td></td></tr></table>		A	B	C	DS	DL	1	ว. 1	ว. 3	ว. 4	ว. 2	ว. 3	2		[22]	[32?, 43?]			3						4	ว. 2		ว. 5			
	A	B	C	DS	DL																																																												
1	ว. 1	ว. 3	ว. 4	ว. 2	ว. 3																																																												
2		[21]	[33?, 44?]																																																														
3																																																																	
4	ว. 2		ว. 5																																																														
	A	B	C	DS	DL																																																												
1	ว. 1	ว. 3	ว. 4	ว. 2	ว. 3																																																												
2		[22]	[32?, 43?]																																																														
3																																																																	
4	ว. 2		ว. 5																																																														
ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4						ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 5			กลุ่มที่ 3 B1234, DL123-4 ไทจีนอำเภอสันกำแพง (บ้านมอญ สันกำแพง บ้านร้อง) และในอำเภอมะม่วง (ตอนป็น)	B123=DL123																																																							
<table><tr><td></td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>DS</td><td>DL</td></tr><tr><td>1</td><td>ว. 1</td><td>ว. 3</td><td>ว. 4</td><td>ว. 2</td><td>ว. 3</td></tr><tr><td>2</td><td></td><td>[21]</td><td>[33?, 44?]</td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>ว. 2</td><td></td><td>ว. 5</td><td></td><td>ว. 4</td></tr></table>		A	B	C	DS	DL	1	ว. 1			ว. 3	ว. 4	ว. 2	ว. 3	2		[21]	[33?, 44?]			3						4	ว. 2		ว. 5		ว. 4	<table><tr><td></td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>DS</td><td>DL</td></tr><tr><td>1</td><td>ว. 1</td><td>ว. 3</td><td>ว. 4</td><td>ว. 2</td><td>ว. 3</td></tr><tr><td>2</td><td></td><td>[22]</td><td>[32?, 43?]</td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td>ว. 2</td><td></td><td>ว. 5</td><td></td><td>ว. 4</td></tr></table>		A	B	C	DS	DL	1	ว. 1	ว. 3	ว. 4	ว. 2	ว. 3	2		[22]	[32?, 43?]			3						4	ว. 2		ว. 5		ว. 4		
	A	B	C	DS	DL																																																												
1	ว. 1	ว. 3	ว. 4	ว. 2	ว. 3																																																												
2		[21]	[33?, 44?]																																																														
3																																																																	
4	ว. 2		ว. 5		ว. 4																																																												
	A	B	C	DS	DL																																																												
1	ว. 1	ว. 3	ว. 4	ว. 2	ว. 3																																																												
2		[22]	[32?, 43?]																																																														
3																																																																	
4	ว. 2		ว. 5		ว. 4																																																												

ตารางที่ 5.1 ข้างต้น จะเห็นได้ว่าเมื่อใช้เกณฑ์การแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์ B กับ DL ทำให้จัดระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนเมืองเชียงตุง ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย ออกเป็น 3 กลุ่ม ในกลุ่มที่ 1 สามารถรวมระบบวรรณยุกต์ ทั้ง 4 ระบบวรรณยุกต์เข้าไว้ด้วยกันโดยมีการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์แบบ BDL123-4 ได้แก่ ระบบวรรณยุกต์หลัก ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 6 และระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 7 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการแจกแจงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ย่อยระหว่างวรรณยุกต์ B ในพยางค์เป็นกับวรรณยุกต์ DL ในพยางค์ตายสระเสียงยาวพบว่าสามารถใช้เป็นเกณฑ์ย่อยที่ช่วยจำแนกระบบวรรณยุกต์ทั้ง 4 ระบบวรรณยุกต์นี้ให้แยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน คือ ระบบวรรณยุกต์หลักและวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 วรรณยุกต์ DL123 ในพยางค์ตายสระเสียงยาว จะจัดเป็นสัทลักษณะย่อยของเสียงวรรณยุกต์ B123 ในพยางค์เป็น ($B123=DL123$, $B4 \neq DL4$) ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 6 วรรณยุกต์ DL จะจัดเป็นสัทลักษณะย่อยของเสียงวรรณยุกต์ B ($B=DL$) ซึ่งจัดเป็นลักษณะทั่วไปของภาษาตระกูลไท ส่วนระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 7 วรรณยุกต์ DL ไม่จัดเป็นสัทลักษณะย่อยของเสียงวรรณยุกต์ B ($B \neq DL$) ในกลุ่มที่ 2 ที่มีการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์แบบ BDL1234 ($B=DL$) ทำให้จัดระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2 และระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3 เข้าไว้ด้วยกัน และในกลุ่มที่ 3 สามารถรวมระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 และระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 5 เข้าไว้ด้วยกันโดยมีการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์แบบ B1234, DL123-4 ($B123=DL123$)

การจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนโดยใช้เกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์พบว่าสามารถจำแนกระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนเมืองเชียงตุง ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ระบบวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ประกอบด้วยระบบวรรณยุกต์ที่มีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์แบบ BDL123-4 ทั้งหมด และกลุ่มที่ 2 ระบบวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ประกอบด้วยระบบวรรณยุกต์ที่มีรูปแบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์แบบ BDL1234 และ B1234, DL123-4

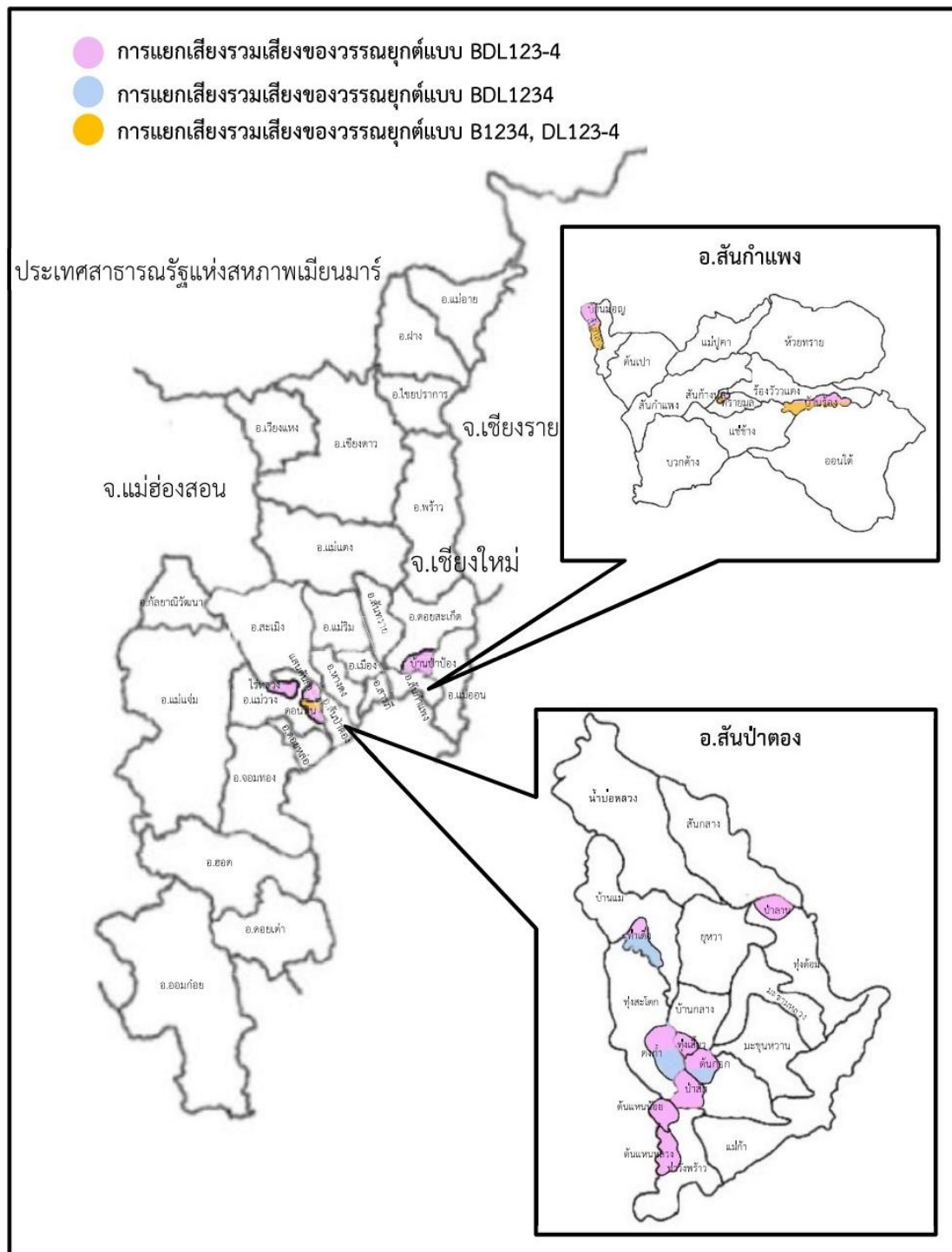
จากการจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนโดยใช้เกณฑ์การแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์ B กับวรรณยุกต์ DL เป็นเกณฑ์หลักนี้ถือเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์หลักและระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบต่าง ๆ ของภาษาไทจีนในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และประเทศไทย รวมทั้งการรวมเสียงของวรรณยุกต์ B กับ DL ที่ใช้เป็นเกณฑ์รองในการแยกไทจีนแต่ละระบบวรรณยุกต์ที่อยู่ในเกณฑ์ใหญ่เดียวกันให้แยกออกจากกัน ซึ่งเกณฑ์รองที่พิจารณาจากการรวมเสียงของวรรณยุกต์ B กับ DL นี้ ล้วนแล้วแต่เป็นผลที่เกิดมาจากลักษณะการรวมเสียงของวรรณยุกต์ $C123=DL4$ ทั้งสิ้น กล่าวคือ ระบบวรรณยุกต์ใดที่มีลักษณะ

การรวมเสียงของวรรณยุกต์ C123=DL4 แสดงว่าระบบวรรณยุกต์นั้นจะไม่มีลักษณะ B4=DL4 หรือ จัดว่าเป็นระบบวรรณยุกต์ที่มีเกณฑ์รองเป็นแบบ $B \neq DL$ หรือ B123=DL123 แทน นอกจากลักษณะ การรวมเสียงของวรรณยุกต์ C123=DL4 จะมีผลต่อเกณฑ์รองแล้ว ยังถือเป็นลักษณะเด่นที่ช่วยแยก ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทยที่ทุกถิ่นจะมีลักษณะ C123=DL4 ออกจากไทจีนเมืองเชียงตุงในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผลของการจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่าไทจีนเมืองเชียงตุง ประเทศ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย แม้จะมีความเชื่อมโยงกัน ทางประวัติศาสตร์การอพยพย้ายถิ่นฐาน แต่พบว่าเฉพาะระบบวรรณยุกต์กลุ่มที่ 2 (BDL1234) ซึ่งจัดเป็นระบบวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง เท่านั้นที่ไทจีนบางถิ่นในทั้งสองประเทศมีร่วมกัน

5.3 แผนภูมิศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย

ผู้วิจัยนำผลจากการจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์หลักและระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบต่าง ๆ ของ ภาษาไทจีนมาจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทย¹ โดยแบ่ง การนำเสนอแผนที่ภูมิศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทจีนออกเป็น 2 แผนที่ตามเกณฑ์ที่ใช้จัดกลุ่มระบบ วรรณยุกต์ภาษาไทจีน ได้แก่ เกณฑ์การแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์ B กับวรรณยุกต์ DL และเกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังแสดงในภาพที่ 5.2-5.3 ต่อไปนี้

¹ การจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทจีนในโครงการวิจัยนี้จะจัดทำเฉพาะแผนที่ภูมิศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทจีนในจังหวัด เชียงใหม่ ประเทศไทย เนื่องจากผลการศึกษาภาษาไทจีนเมืองเชียงตุง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จากงานวิจัยในอดีต บางงานไม่ได้ระบุถึงพื้นที่เก็บข้อมูลภาษาทั้งชื่อหมู่บ้านและชื่อเมือง

ภาพที่ 5.2 แผนที่แสดงระบบการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ภาษาไทยจีน
ในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

ภาพที่ 5.3 แผนที่แสดงระบบจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย
ในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

จากภาพที่ 5.2-5.3 ข้างต้น แสดงผลการจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์หลักและระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบต่าง ๆ ของภาษาไทจีนที่แสดงลงบนแผนที่ภาษาศาสตร์ซึ่งเป็นแผนที่แสดงผลการวิเคราะห์ (interpretive maps) ที่จะให้ภาพโดยรวมซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ตามเกณฑ์การแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์ B กับวรรณยุกต์ DL และเกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ แผนที่ภูมิศาสตร์วรรณยุกต์นี้ชี้ให้เห็นว่าวรรณยุกต์ภาษาไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทยมีการแปรตามภูมิภาคหรือมีการออกเสียงของระบบวรรณยุกต์ของภาษาเดียวกันแตกต่างกันไปตามท้องที่ กล่าวคือ เมื่อใช้เกณฑ์การแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์ B กับวรรณยุกต์ DL และเกณฑ์จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ พบว่า ชุมชนภาษาไทจีนในถิ่นตอนกลางของอำเภอสันป่าตอง ได้แก่ ถิ่นท่าเตื่อ ถิ่นดงก้า และถิ่นต้นกอก จัดอยู่ในกลุ่มระบบวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ที่มีการแยกเสียงรวมเสียงเหมือนกันคือ BDL1234 (B=DL) และเป็นรูปแบบเดียวเท่านั้นที่พบว่าสอดคล้องกับระบบวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียงของภาษาไทจีนเมืองเชียงตุงในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Petsuk, 1978; Owen, 2003, 2008) ส่วนชุมชนไทจีนในอำเภอสันกำแพงทุกถิ่น (ถิ่นบ้านมอญ ถิ่นสันกำแพงปลา และถิ่นบ้านร้อง) และชุมชนไทจีนถิ่นดอนปิน อำเภอแม่วาง จัดอยู่ในจัดอยู่ในกลุ่มระบบวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง เช่นเดียวกัน แต่มีการแยกเสียงรวมเสียงเป็นแบบ B1234,DL123-4 (B123=DL123 ซึ่งเป็นผลมาจากการรวมเสียงของวรรณยุกต์ C123=DL4) อย่างไรก็ตาม ชุมชนไทจีนทุกถิ่นยังคงรักษาการแยกเสียงรวมเสียงระหว่างวรรณยุกต์ B กับวรรณยุกต์ DL แบบ BDL123-4 และเป็นระบบวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียงเช่นเดียวกับที่พบในไทจีนเมืองเชียงตุงในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Egerød, 1959; Gedney, 1964 ใน Hudak, 1994; และ Owen, 2004 อ้างถึงใน Owen, 2008) ไว้ทุกถิ่น แต่ต่างกันที่ไทจีนในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย จะมีการรวมเสียงของวรรณยุกต์ C123=DL4

เมื่อพิจารณาการกระจายของระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนจากเกณฑ์ทั้งสองดังกล่าวนี้ เห็นได้ว่าการแปรของระบบวรรณยุกต์ภาษาไทจีนในจังหวัดเชียงใหม่มีความสอดคล้องกับภูมิศาสตร์ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ด้วย ได้แก่ ชุมชนภาษาไทจีนกลุ่มตอนกลางของอำเภอสันป่าตอง (ถิ่นท่าเตื่อ ถิ่นดงก้า และถิ่นต้นกอก) ซึ่งมีอาณาบริเวณเชื่อมต่อกัน และชุมชนภาษาไทจีนในอำเภอสันกำแพงทุกถิ่นที่อยู่ไม่ไกลจากกัน (ถิ่นบ้านมอญ ถิ่นสันกำแพงปลา และถิ่นบ้านร้อง) ทำให้มีระบบวรรณยุกต์เช่นเดียวกัน แต่มีข้อสังเกตที่พบในชุมชนภาษาไทจีนถิ่นดอนปิน อำเภอแม่วาง ซึ่งเป็นไทจีนถิ่นเดียวเท่านั้นที่มีระบบวรรณยุกต์จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับไทจีนในอำเภอสันกำแพงทุกถิ่น ซึ่งอยู่ต่างอำเภอกันและมีพื้นที่ห่างไกลกันค่อนข้างมาก และจากการสัมภาษณ์ขณะเก็บข้อมูลผู้บอกภาษาพบว่าผู้บอกภาษาไทจีนในถิ่นดอนปินทุกคนไม่มีการอพยพย้ายที่อยู่อาศัย การแต่งงานข้ามถิ่น หรือการติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวันกับคนไทจีนในอำเภอสันกำแพง จึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาภูมิศาสตร์ภาษานี้ นอกจากตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัยที่จะส่งผลต่อการใช้ภาษาของผู้พูดภาษาเดียวกัน โดยเฉพาะความ

ใกล้ชิดกันของถิ่นที่อยู่อาศัยแล้ว ตัวแปรหรือปัจจัยอื่นจึงอาจมีอิทธิพลที่สำคัญดังเช่นปัจจัยภายนอก ภาษาที่โครงการวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับอิทธิพลของการสัมผัสภาษากับภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ หรือ/และภาษาไทยใหญ่เมืองเชียงตุง ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติหรือภาษาประจำภูมิภาคที่มีผู้พูดจำนวนมากกว่าหรือเป็นภาษาที่ผู้พูดไทจีนมองเห็นว่ามีศักดิ์ศรีมากกว่า

การศึกษาภูมิศาสตร์วรรณยุกต์ภาษาไทจีนจังหวัดเชียงใหม่ ในประเทศไทย ที่แสดงความแตกต่างของการใช้ระบบวรรณยุกต์ภาษาเดียวกันตามท้องที่ในรูปแบบของแผนที่ภาษาศาสตร์ (Linguistic Map) นับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาภาษาที่แปรไปตามถิ่นที่อยู่ของผู้พูดตามที่ กัลยา ดิงศรัทีย (2540) ได้กล่าวไว้ว่า “แผนที่ภาษาศาสตร์สามารถแสดงลักษณะทางภาษาที่ใช้กันตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่หนึ่ง ๆ ได้อย่างชัดเจน”

